

gimnaziju u Zagrebu (1670) putuje po Europi i u dodirima s učenim ljudima stječe široku naobrazbu. God. 1679–77. proveo je u radionici J. W. Valvasora u Bogenšperku, 1695–1709. bio je upravitelj zemaljske tiskare u Zagrebu. Tiskaru je zajedno s knjižarom smjestio u kuću u kojoj je stanovao i prozvao svojim »muzejem«. Tu je 1695–1705. tiskao niz uzorno opremljenih knjiga. Izradio je 59 bakroreza hrv. mjesta za Valvasorovu knjigu »Topographia Ducatus Carnioliae modernae« (1679). Radio je i posebne bakroreze od kojih se nekoliko nalazi u Valvasorovoj grafičkoj zbirci (Zagreb, Kabinet grafike HAZU). Na velikom bakrorezu s prikazom opsade Dubice 1685 (Zagreb, Hrvatski povijesni muzej) V. je potpisan kao crtač. U bakrorezu je izradio i grbove za svoje pov. djelo *Stemmatographia sive armorum Illyricorum delineatio, descriptio et restitutio* (Beč 1701; Zagreb 1702). Istaknuo se i kao kartograf izradivši nekoliko karata naših krajeva (nalaze se u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu). Njegovim je posredovanjem Valvasorova grafička zbirka dospjela u Zagreb. — Vitezovićovo ime nose nagrada i priznanje za posebna muzejska dostignuća u Hrvatskoj (dodjeljuje se od 1986).

LIT.: A. Schneider, Prilozi za život i književni rad Pavla Rittera Vitezovića, VJZA, 1904. — V. Klaić, Život i djela Pavla Rittera Vitezovića (1652–1713), Zagreb 1914. — Isti, Zagrebačke štamparije do osnutka Gajevе tiskare (1835), Grafička revija, 1925, str. 173–175. — M. D. Gjurić, Jugoslavenski bakropisci od XVI v. do danas, ibid., 1929, str. 158–161. — V. Putanec, V. Koščak, S. Ubel i M. Despot, Izložba djela Pavla Vitezovića (katalog), Zagreb 1952. — M. Marković, Prilog poznavanju djela objavljenih u zagrebačkoj tiskari Pavla Rittera Vitezovića, Starine JAZU, 1987, 60, str. 71–99. — I. Banac, Grbovi, biljezi identiteta, Zagreb 1991. — Ž. Vijić, Postanak i razvoj umjetničkih muzeja i galerija u Zagrebu, Muzeologija, 1991–92, 29–30. R. Mat.

VITIĆ, Ivan, slikar (Zagreb, 28. VI. 1960). Završio studij arhitekture u Zagrebu. U slikarstvu samouk, slika od 1977. Prigušenim koloritom u akvarelu i ulju gradi geometrijski reducirane lirske kompozicije gradova i mrtvih priroda na tragu Vidovićeve slikarstva (*Crkva u daljini*, 1983; *Venecija pred zorom*, 1989; *Pogled sa Šalate*, 1992). — Samostalno izlagao u Šibeniku (1983), Zagrebu (1984, 1989, 1992, 1993) i Beču (1981, 1989, 1994).

LIT.: T. Lukšić, Ivan Vitić (katalog), Zagreb 1989. — S. Špoljarić, Ivan Vitić (katalog), Zagreb 1993. K. Ma.

VITIĆ, Ivo, arhitekt (Šibenik, 21. II. 1917 — Zagreb, 21. XII. 1986). Diplomirao 1941. na Tehničkome fakultetu u Zagrebu. Od 1951. vodi projektirni biro »Vitić«. Njegove brojne realizacije nastale su u sintezi iskustva internacionalne moderne arhitekture i elemenata lokalne graditeljske tradicije. U tome se smislu osobito ističe velik broj Vitićevih građevina izvedenih u Dalmaciji: osmogodišnja škola u Šibeniku (1947), stambeno naselje na Visu (1952), stambeno naselje (Baldekin) u Šibeniku (1952), stambeni blok Ražine kraj Šibenika (1951), zgrada Socijalnoga osiguranja u Zadru (1956), stambena zgrada u Zadru (1958), Društveni dom u Šibeniku (1958), moteli »Sljeme« u Biogradu, Trogiru i Rijeci (1964), višekratne stambene zgrade na Spinutu u Splitu (1965). Vrhunac je Vitićeva plastično-kolorističkoga pristupa arhitekturi stambeni sklop na uglu Laginjine i Vojnovičeve ul. u Zagrebu (1958). Dobitnik je prvih nagrada na natječajima za zimski bazen u Jesenicama (1953), paviljon nacija na Zagrebačkom velesajmu (1956), hotel na uglu Cesarčeve i Kurelčeve ul. u Zagrebu (1959), zgradu političkih organizacija na Prisavlju u Zagrebu (1961), bolnicu za rehabilitaciju u Krapinskim toplicama (1965). Bavi se i problemima regulacije pov. dijelova gradova (obala u Šibeniku, Frankopanska ul. u Zagrebu, središte Mostara). Po njegovim je planovima djelomično izvedena regulacija središta u Zadru (1956). U Zagrebu je priredio izložbe svojih radova 1955. i 1965.

LIT.: Ž. Domljan, Poslijeratna arhitektura u Hrvatskoj, ŽU, 1969, 10. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, Arhitektura, 1986, 196–199. — I. Oštrić, Stambena arhitektura u Zadru, ibid., 1991, 208–210. F. Vu.

VITUNJ, selo Z od Ogulina. Iznad sela ruševine utvrđenoga grada, koji su držali Frankopani. Od 1575. spominje se kao ruševan. Razabiru se ostaci pravokutne obrambene kule (sr. vijek) i polukružne kule (XV–XVI. st.). LIT.: G. Szabo, SG, str. 172. — S. i V. Gvozdanović, Stari grad Vitunj u Modruškoj županiji, Peristil, 1967–68, 10–11.

VIVENCIJE → BELO

VIVODINA, selo SZ od Ozlja. Na istaknutom je položaju barokna župna crkva Sv. Lovre, jednobrodna građevina s plitkim bočnim kapelama (1757). Iz doba baroka su gl. oltar, propovjedaonica, slike (među njima *Andeo Čuvar*, rad F. Berganta). Crkva je imala nekoliko zvona iz različitih razdoblja: iz 1654 (Foresti), 1668, 1744 (M. Köstenbauer, Graz), 1761 (Z. Reidt) i iz 1847 (s hrv. kronostihom).



I. VITIĆ, stambena zgrada u Laginjinoj ul. 9 u Zagrebu

LIT.: K. Dočkal, Naša zvona, Zagreb 1942. — A. Horvat, Presjek razvoja umjetnosti u karlovačkom Pokuplju, Zbornik Gradskog muzeja Karlovac, I, Karlovac 1964. — Đ. Cvitanović, Sakralna arhitektura baroknog razdoblja, Zagreb 1985. A. Ht.

VIZAČE (Nezakcij), arheol. nalazište na uzvisini *Glavica* kraj sela Valture, I od Pule. Važno naselje u prapovijesti; u antici *Nesactium*. Arheološki istraživano više puta od 1900. Prapov. Vizače bilo je gl. političko i vjersko središte Histra sve do ← 177, kada su ga osvojili Rimljani. U samome naselju, unutar fortifikacija, otkrivena je prostrana željezodobna žarna nekropola. Istraženo je 114 grobova i grobnica. Spaljeni ostaci pokojnika i nakit spremni su u posebne posude zajedno s drugim priložima; žare domaće izrade ukrašavane su kanelurama, urezima te pseudovrpčastim ornamentom i bijelom inkrustacijom. Nađene su i uvezene oslikane posude, koje su služile kao žare ili su bile prilog u grobu. Kao žare su također služile figuralno ornamentirane brončane situle i brončano posuđe drugih oblika. Grobovi se datiraju u ← XI. do ← V/IV. st., a izvan grobova i među nalazima s područja na kojemu su poslije podignuti ant. hramovi česti su predmeti iz razdoblja do ← I. st. Na području nekropole nađeno je više kamenih ploča ukrašenih spiralom ili meandrom i fragmenata skulpture; posebno je vrijedna skulptura božice plodnosti. U znanstvenoj se literaturi oni vrlo različito datiraju, od brončanoga sve do pred kraj starijega željeznoga doba, a i njihova se namjena različito tumači (dijelovi svetišta, nadgrobni spomenici).

Ant. municipij *Nesactium* bio je smješten na vrhu prapov. gradinskoga naselja. Na akropoli se tek u II. st. formirao kapitolij s tri hrama (središnji veći i dva bočna manja). Prije je funkciju glavnoga hrama imao južni hram,



VIZAČE, dvojna glava. Pula, Arheološki muzej Istre